

YENİDEN REFAH

EKONOMİK İŞLER BAŞKANLIĞI

EKONOMİK BÜLTEN

03 MAYIS 2020

 / @RefahEkonomi

 / @RefahEkonomi

 / @RefahEkonomi

Neden KOBİ'ler değil de Cargill firması destekleniyor?

Bu soruya Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevap vermesi ve neden Cargill'in özellikle desteklendiği hakkında kamuoyunu ikna etmesi gerekmektedir.

22 Nisan 2020 tarihinde yayınlanan 31107 sayılı Resmi Gazetede yer alan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tebliğine göre 70 ülkede 160 bin çalışanla üretim yapan Amerikan şirketi Cargill firmasına kıyak yatırım teşvikleri verildi. Yapılan düzenlemeyle, 2019 yılında 113,5 Milyar \$ ciro yapan dünya devi Cargill firmasının Kocaeli'nde bulunan tesislerinin modernizasyonu yatırım teşviki kapsamına alındı. İlave istihdam sağlamayacağı teşvik belgesinde açıkça ifade edilen 44,6 Milyon TL değerindeki modernizasyon için Cargill firmasına %70 gelir/kurumlar vergisi indirimi, gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası sağlandı. Cargill firması modernizasyon yatırım bedelinin %30'u kadar vergi indiriminden yararlanacak. Böylece yabancı Cargill firmasına yaklaşık olarak 21,5 Milyon TL yani modernizasyon bedelinin %40'ı kadar devlet kıyağı/desteği yapılmış olacak.

Amerikan şirketi Cargill firmasının istihdam oluşturmayaacağı teşvik belgesinde ifade edilen modernizasyon yatırımı için %70 gelir/kurumlar vergi indirimi, gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası imkanları sağlanırken Türkiye’de sigortalı işçi istihdamının %79,7’sini sağlayan KOBİ’lere, Hazine ve Maliye Bakanlığı Koronavirüs salgını nedeniyle oluşan son yüzyılın en büyük ekonomik krizi döneminde ne gibi destek, teşvik ve imkânlar sağlamaktadır?

%100 vergi indirimi mi? Hayır
%70 vergi indirimi mi? Hayır
%50 vergi indirimi mi? Maalesef hayır.
%10 vergi indirimi mi? Yine hayır.

O zaman KDV istisnası kesin yapılmıştır diyeceksiniz ama maalesef Bakanlık KDV desteği bile sağlamıyor.

Peki, Hazine ve Maliye Bakanı Türkiye ekonomisinin can damarı olan ve toplam işyeri sayısının %99,7’sini oluşturan KOBİ’lere hangi destek, teşvik ve imkanları sunuyor?

Hükümetin açıkladığı Ekonomik İstikrar Kalkanı paketi ve akabinde attığı adımlar ile KOBİ’lerin çeşitli vergi ve sigorta primlerinin ertelenmesi ve bankacılık sistemi üzerinden borç tahsisi yapılması sağlandı. Herhangi bir vergi indirimi veya istisnası değil sadece erteleme “müjdesi” verildi. Bakanlık, KOBİ’lere kendi ellerinde olmayan bir nedenle, Koronavirüs salgını nedeniyle geçirdikleri bu zor zamanlarında hiçbir destek veya teşvik vermiyor, ama dünya devi (Amerika’nın en büyük 15 şirketi içerisinde ve dünyanın en büyük 50 şirketi arasında yer alan) Cargill firmasına istihdam oluşturmayaacak tesis modernizasyonu yatırımı için %70 gelir/kurumlar vergi indirimi, gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası sağlıyor. Hükümet KOBİ’leri doğrudan desteklemek yerine bankalara yönlendiriyor, sadece borç tahsisi yapıyor. Yanlış ekonomi politikaları nedeniyle zaten hâlihazırda aşırı borç yükü altında olan KOBİ’leri daha fazla borç batağına, faiz yükü altına itiyorlar. Koronavirüs nedeniyle üretime ara vermek zorunda kalan, veya üretse bile talep olmadığı için satış yapamayan KOBİ’lerin azalan gelirleri ile daha fazla borç ve faiz yükünü çevirebilmeleri mümkün değildir. Koronavirüs etkilerinin azalmasıyla ekonomiler normale döndüğü zaman KOBİ’ler ağır borç-faiz yükü nedeniyle yeni bir finansal kriz ile karşı karşıya kalacakları kaçınılmaz bir gerçektir.

Ayrıca, Cargill firmasına sağlanan devlet kıyağı/desteği yukarıda anlatılanlarla da sınırlı değildir. Kocaeli ve çevresi, teşvik bölgeleri sınıflandırmasında birinci bölgede yer almaktadır. Birinci bölgede yer alan yatırımlar için sağlanacak teşviklerde vergi indirimi oranı %50, yatırım katkı oranı ise %15 olarak belirlenmiştir. Fakat, Cargill firması için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 31107 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan tebliğinde vergi indirimini %50 yerine %70 ve yatırım katkı oranını %15 yerine %30 olacak şekilde üst limit

arttırımlı yatırım teşviki düzenlemiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, finansal olarak yatırım için devlet desteğine muhtaç olmayan dünya devi Cargill firmasının istihdam oluşturmayaacağı teşvik belgesinde ifade edilen tesis modernizasyonu yatırımı için neden daha yüksek teşvik oranlarının verildiğini açıklamalı ve kamuoyunu ikna etmelidir. Stratejik veya büyük ölçekli yatırım sınıfında değerlendirilmesi mümkün olmayan, istihdam oluşturmayacak, insan sağlığını tehdit ettiği kamuoyu tarafından bilinen nişasta bazlı şeker ve glikoz şurubu üretiminde bir numara olan Cargill firmasının bu modernizasyon yatırımı neden daha büyük teşvik kapsamında değerlendirildiği hakkında Sanayi ve Teknoloji Bakanı gerekçeli kararı açıklamalıdır.

Kamuoyu vicdanını en çok yaralayan ise; Türkiye pazarına yıllık 1 Milyar \$ ciro hedefiyle giren fakat Türkiye'deki sabit yatırım değeri toplam 500 milyon \$'ı geçmeyen dünya devi Cargill firması TC Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi internet sitesinde "başarı hikayeleri" arasında gösterilmesidir

(<https://www.invest.gov.tr/tr/whyturkey/successstories/sayfalar/cargill.aspx>).

Ürettiği nişasta bazlı şekerin, glikoz şurubunun insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle ilave ekstra vergilere muhatap olması gereken Cargill firmasının, vergi indirimleri ve istisnaları ile el üstünde tutulması ve bunlar yetmiyormuş gibi hükümet tarafından Cargill firmasının başarı hikayeleri arasında sunulması toplumsal adalet ve eşitlik ilkelerini derinden sarsmaktadır. Yerli ve milli ekonomi ve sanayinin güçlendirilmesi hedefini sürekli dile getiren Cumhurbaşkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yatırım teşvik programlarını yeniden gözden geçirmeli ve tam istihdam hedefiyle sil baştan hazırlamalıdır.

Saygılarımızla

**Yeniden Refah Partisi
Ekonomik İşler Başkanlığı**